

Hurriyat

Mustaqil gazeta

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiga boshlagan ★ Elektron manzil: gazhurriyat@mail.ru ★ www.uzhurriyat.uz ★ 2020-yil 11-noyabr, chorshanba ★ № 40 (1204)

НАХОТКИ КЎЗБЎЯМАЧИЛИК ШУНЧА АВЖ ОЛГАН БЎЛСА?

Ўтган йилларда "ишбильармонлар" Хитойдан арzon нархга сотиб олиб келган кўлбона ускунала бугун ишлаб чиқаришга ярамай колгани рост. Сифатсиз маҳсулотлар саводга чиқаётгани шундун. Бозорларни, савдо дўконларини текшириб юрган. Санитария-эпидемиологик осоиштили марказининг иши бўлак, аммо ишлаб чиқариш ускуналарини ким назорат қиласи? Буниси қоронги...

⇒ 3-бет

МАКТАБИ ГАЗЕТАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАНГАН ЮРТ

Яна муҳим жиҳати, Японияда бошлангич синфлар учун айрим дарслар кутубхонада ўтилади. Мактаб кутубхонаси китоблар, мамлакатдаги энг муҳим газета ва журналлар билан давлат бюджети хисобидан таъминланади. Мактаб ўқитувчилари ва ўқувчилари эса улардан беминнат фойдаланишиади.

⇒ 6-бет

ОНА ЮРАГИ ҲАМИША УЙГОҚ

Бугун ана шундай матонатли оналар билан ҳамнафас яшётганининг ўзи баҳт. Бир кўлда қалам, биррида болами тутиб яшаш толеи битилганига шукр. Зотан, ижодкор юрак билан яшашнинг сурури эса ҳар кимга ҳасиб этавермайди.

Бунга тарихимизда муносиб из қолдирган Тўмарис, Нодира, Увайсий сингари миллатимиз аёллари мисол бўла олади.

⇒ 8-бет

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ ШАНХАЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИ САММИТИДАГИ НУТҚИ

Хурматли Владимир Владимирович!
Хурматли давлат раҳбарлари!

Шанҳай ҳамкорлик ташкилоти саммитининг барча иштирокчиларини чин қалбимдан кўтлайман.

Россия Федерацияси Президенти Владимир Владимирович Путинга ушбу учрашувилизни ташкил этгани учун самимий миннатдорлик билдираман.

Россиянинг ШХТдаги раислиги пандемия туфайли юзага келган барча қўйинчиликларга қарамасдан ғоят самарали бўлганини алоҳида таъқидламоқчиман.

Бугун кўриб чиқиши учун тайёрланган хужжатлар, шубҳасиз, Ташкилотимизнинг роли ва ҳалқаро нуғузини янада мустаҳкамлаша хизмат қиласи.

Хурматли Садир Нуҳохович Жапаровни саммитимизда кўриб турганимдан мамнунман.

Ўзбекистон қардosh Қирғизистоннинг энг яқин қўшниси ва стратегик шериги сифатида мамлакат ҳалқининг тинч тараққиёт ва фаронлиларни сарни интилишини ҳар томоннаме кўллаб-куватлайди.

Биз, шунингдек, Тогли Қаробагъ моҳарраси ҳудудидаги ўти очиш ва барча ҳарбий ҳаракатларни бутунлай тўхтатиш тўғрисида Россия Федерациясининг фаол кўмғида эршилган келишувларни олишишлаймиз. Ушбу ҳудудда тинч ҳаёт ва барқарорлик тез фурсатда тикланшига умид билдирамиз.

Хурматли ҳамкашлар!

Бугунки кунда ШХТ ўз тараққиётининг принципиал жиҳатдан янги босқичида турди.

Савдо-иктисодий алоқаларнинг кескин қисқариши, ишлаб чиқариш ҳажмларининг камайши, ишсизликнинг ортишига олиб келган пандемия ривожланишимиз суръатларига ғоят салбий таъсир кўрсатмоқда.

Шу билан бир қаторда, дунёнинг айрим минтақаларида ҳарбий-сиёсий вазият кескинлашти, миллатлароро ва динлароро зиддиятлар кучаймоқда.

Ушбу глобал ҳатар ва таҳдидларни яхши қўшничилик, тенг ҳуқуқлилик, ўзаро ишонч ва манфаатларни ҳисобга олиш борасида шаклланган анъаналаримизни асрар ва бойитиш ўйли билангида енгиб ўтиш мумкин.

Бугунки кунда умумий бойлигимиз бўлган қадриятлар – биргаликда тараққиёт сарни интили, маданиятлар хилма-хиллигига хурмат, кўп томонлама ҳамкорликнинг ноёб таърихасини ўзида мужассам шетган "Шанҳай руҳи"ни мустаҳкамлаша ҳар қачонгидан ҳам муҳимдир.

Ҳар биримиз кучли бўлган тақдирдагина, ШХТ ҳам кучли бўлади.

Бунинг учун бир-биримизни кўллаб-куватлашимиз, кун тартибимиздаги асосий масалаларга биргаликда муроса излашмиз, айниқса, муҳим аҳамиятга эга.

(Давоми 2-бетда)

МУЛОҲАЗА

АДАБИЙ САЙТМИ АСАБИЙ САЙТ?!

Тан оламан, эринчоқман.
Кўпчилик сингари PDF форматидаги китобларнинг ҳар жойидан чўқилаб "ўқиётган", "Youtube" билан ухлаб, "Telegram" ва "Instagram" билан ўйгонаётган XXI аср аёлодининг бир вакилиман. Лекин қўлимда китоб борми, интернет манбасига ишонмайман. Китобни варажлаб, асл нусхадан, қўнгилни хотиржам қилиб ўқиганга нима етсин!

Афсуски, бугун кўпчилик китобни электрон шаклда ўқиёдиди. Матъумотларни турли сайтлардан олади. Сабаби, замон ўзгарди, интернет кулаи, исталган жойда ўқиса, фойдаланса бўлади, қолаверса, ҳамёнбоп... лекин телефон ёки компютерига юзлаб PDF форматидаги китобларни тўплаб, кўкрак керадиган одамлар ҳам кўпайгани ҳақиқат-да! Билишмайдики, ёзувчи таъқидлаганидек, аслида китобнинг ўйғилгани эмас, ўқилгани бойлик ҳисобланади.

Маълумотларга кўра, дунёдаги энг улкан ва мумкаммал электрон кутубхона "Google" томонидан яратилган "The Google Books" хисобланаркан. Бу ерда бир юз ўттиз миллиондан ортиқ китоб рақамлаштирилган бўлиб, улар 480 тилга таржима қилинган.

Юртимизда ҳам кундан-кун электрон кутубхона ва адабий сайтлар сони ошиб бормоқда. Жумладан, адабий жамоатчилик ва зиёли қатлам электрон манба бўйича, асосан, "Zyouz.com" кутубхонасига таянади. Бай сир бир неча йиллардан бўён ишончли маълумот ва бадийи аспарларнинг электрон нусхалари билан бойбай, ривожланиб бормоқда.

Бошقا электрон кутубхона ва адабий сайтларимиз ҳам бисёр. Лекин улар қай даражада талабга жавоб беради ва бу сизифа-паримиз фоаълият адабий жамоатчиликни конфирирадими?

Ихтимой сайтлардаги хатолик ва саводсизликнинг айтгулиги ҳам қолмади. Охири кимдир бунгина кўз юмид кетди, ким бўлса дардини ичига ютиб, ҳамон қалампир чайнаб юриди. Ҳақоратли сўзларни маёқ қилиб, "Youtube" дарласидан куфр жумлалар ила оламга "дарс берәётган" кўпигина ўзини блогер деб атагувчиларни ҳам кўятурайлик. Улар ўз йўлигакуя-хатто айрим адабий сайт ва электрон кутубхоналаримизда ҳам ахвол чатоқлиги кўнгилни хира қиласи.

Келинг, мисол тариқасида Ўзбекистон ҳалқ шоири Омон Мат-

жоннинг шеълари эълон қилинган турли интернет саҳифалари билан асл китобдаги вариантини солишириб кўрамиз. "Saviva.uz" сайтида эълон қилинган "Қадимги оҳангларда" сарлавҳали шеърда "дўст" сўзи бошдан-оёқ "ер"га алмаштирилган:

Ҳар киши бир умрга етгулик ёр танласин,
Бирга Маҳшарга қадар кетегулик ёр танласин,
Таннерисиз колса таъоф этгулик ёр танласин,
Дусти ўйка ўйк ишонж яқин ўйрок ичинда,
Мулки борлик бўлса ҳам гарчи кучог ичинда.

Бу савилярик сайтлардан бири бўлгани учун ундаги маълумотларни қолдирмасдан кузатиб бораман. Баъзан имло хато ва услубий хатоларга дуч келаман, лекин ҳамма қатори бунга кўз жиддийроқ эътибор қаратишса, яхши бўларди.

Изёли қатлам орасида маълум ва машҳур электрон кутубхоналардан бири бу — "Xurshid Davron Kutubxonasi" хисобланади. Аввало, устознинг саҳифани ёлғиз ўзи юритиб, ривожлантираёттани, турли ёшдаги ижодкорларнинг аспарларини эълон қилиб, уни чина-кам адабий минбарга айлантиргани таҳсинга лойик.

ОБУНА-2021

Мен нима учун "Hurriyat"ни ўқийман?

"Исмда хосият бор", дейишишади. Шунинг учун бўлса керак, одамлар дунёга яне келган чақалокдан тортиб ном кўйиш талаб килинадиган барча нарсаларга мазнолироқ исм кўйишга ҳаракат килишиади. Аммо ҳар доим ҳам исм жисмга олиш келавермайди. Дейлик, "Bahxm" деб аталган жойда баҳтиёлардан кўра баҳт кутганлар кўп ёки "Само" деган мақон бир жуфт оёқ сигадиган даражада тор.

"Hurriyat"ни ёркни чинакам ислаған кишиларни юрак зарбларини берадиган учун яхши кўриб ўқийман. Нашрнинг жўғориятисида ҳам, чертб-чертуб берадиган мавзуларни ҳам, одамларнинг тил учига келиб турган мумаммалорнинг майдонига ташлаб, ўқувчиларни ўғюқликача чорлаётганида ҳам, бир сўз билан айтсанда, барча саҳифалардан ўша "Hurriyat" деган физат бизга эмас, миллатимизнинг озод яшашини истаган барча замонлардаги маслакдошларимизга азиз бўлган сўзининг нафаси келиб туради. Ҳар гал газетани ўқиғанимда ўша нафаса нафасам туташади, ўзимни кенегайб, баландлаб бораётгандай сезаман.

Азиз юртдошлар, 2021 йил учун обуна давом этмоқда. "Ўзбекистон почтаси" АЖ ва "Матбуот тарқатувчи" АК ҳамда соҳага дахлдор корхоналар орқали обунани расмийлаштиришнинг мумкин.

НАШРИЙДЕНКИ: 233

ИЖОДИЙ САЁХАТ

"Ақлли шаҳар"дан замонавий маҳаллагача

Бутун дунёда ким ўз-бекни билса, "Меҳмондуст", самимий, меҳнаткаш ҳаљ, дейди энг аввал. Яна таъриф истасангиз, ҳалқимизнинг сифатларини бир-бир санаб бораркан, уста мөймур, тиришоқ бунёдкор эканни ҳам айтмасдан қолмайди, албатта. Деганларча бор-да. Давлатчиликимиз тарихида ҳам мөймурчилик, бунёдкорлик масалаларига алоҳида ёътибор билан қаралган. Таърихий мезъморлиги имизнинг энг гуллап-яшинаған палласи Амир Темур ва тимурийлар замонига тўғри келган бўлса, ҳали-ҳамон дунён сайдёхларни ўзига ром этаётган обидаларимиз хонликлар даврида курилган. Ва мана, гувоҳи бўлиб туртибисизи, буғун ҳам мазлакатимизда шахарсозлик китта шиддат билан ўсиб бормоқда. Кўрсангиз кўзинги күвандай, дилингиз яйрайди.

налистилар ижодий саёҳат учун ўйлаб отландилар. Гарни юзининг ярмини ниқоб яшириб турган бўлса-да, журналистлар кўзидаги борилашак манзилга бўлган қизиқишини илгаш осон эди. Пойтахтдан чиқиб, Тошкент вилоятига кириб борар эканмиз, Нурафшоннинг пресс-тур ташкил этилди. Келинг, буни ижодий саёҳат, деб атайлек. Эрта тондан турли босма нашрлар, радио ва телевидениедан 30 дан ортиқ жур-

ШУНДАЙ ДЕДИ

Нигматилла Йўлдошев,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори:

Вазирлик ва идораларда коррупцияга имкон берадиган айрим сабаб ва шарт-шароитлар ўрганилганда, айрим соҳаларда ички идоравий назорат ҳамда ўридик хизматнинг ўрни сезилмаётганини, баъзи раҳбарларнинг ўзи бундан манфатдор эмаслиги ҳам коррупцияга чек қўйишга имкон берадиган.

Барча соҳаларда қонунлар ижросини бевосита таъминлашса масъул бошқарув идоралари, икро устидан назоратга масъул эса 50 дан ортиқ назорат - текширув органлари мавжуд. Бироқ назорат органларининг қонунийликка таъсири сезилмагни.

Шавкат МИРЗИЁЕВ:

Ҳаммамизга аёники, тараққиётнинг та-мал тоши ҳам, мамлакатни кудратли, миллатни буюк қиладиган ҳам бу – илм-фан, таълим ва тарбиядир. Эртани кунимиз, Ватанимизнинг ёруг истиқболи, биринчи навбатда, таълим тизими ва фарзандларимизга бераётган тарбиямиз билан чамбарчас боғлиқ.

✓ ҲАЁТ МАНЗАРАЛАРИ

Қишлоқ муалимининг БЕГУБОР ОРЗУЛАРИ

Ўнар акани танимаслигиниз мумкин. Албаттада қаердан ҳам танирдингиз, ахир у чекка қишлоқдаги бир ўқитувчи бўлса. Лекин ўзи жуда ажойиб одам. Ёши элликдан ошиб қолган. Ташвиши кўп бўлса керак-да, сочи туғул, соколигача он тушшиб кетган; кўртишлаб юргани учун билинмайди, холос. Айтишимиз керакки, бу киши Чеккабурчак қишлоғидаги расмий кийимда юрадиган саноқли одамлардан биттаси. Қаҷон карасанги, саккиз-ўн йил азабол олган ранги униқиб кетган бўлса-да, тоза-озода костюм-шиними кийиб юрган бўлади...

Ўнар акани оиласда катта фарзанд бўлгани учун отаси унга ўқиши кеприклини қаттиқ ўқитирган экан. Мактабни биттириб тибиёти институтига топширган, лекин кира олмаган. Орада бир иккى лиль бекорчи бўлиб юрганими-еъ, ишиклиб, кейин хужжатларини университетнинг "Умумтехника фанлари ва меҳнат" деган

йўналишига топширган. Чунки отаси: "Сенин бу юришинга дурустрок бир одам бўлишинга ҳам кўзим етмайди, беч бўлмаса муалим бол", — деб каттиқ койиган экан. Хуллас, Ўнар акана университетдат беш йил ўқиб, олий маъъмуроти межноти муалими бўлиб чиқкан. Чеккабурчак қишлоғидаги мактабга ишга кирган. Иккى йилга межнат-

дан дарс бергандан кейин, уни илмий бўлим мудири, "ўзбекча"сига айтганда, зауч қишиб кўтаришган. Ўшандан бери мактабда шу павозимда ишлайди. Фақат ҳозир лавозимининг номи ўзгарган: ўқув ишлари бўйича директор ўринбосари. Лекин одамлар барibir

Ўнар акана мактабга ишга кирганидан кейин, кўп фанлардан дарс берган экан: тасвирий санъат, чизимчилик, хукук, ватан туйғуси, миллӣ истиқоп гояси, рус тили... Ишиклиб, жуда истеъодди одам. Ташкилотчи, меҳнаткаш; ҳам шинаванди, улфат. Директор ўринбосари бўлишига бир томондан шу хислати ҳам сабаб бўлган. Текширув, комиссия келиб қолса, бир йўлини қўлади, дейишган-да. Ишини ҳам пухта баҳаради.

Ўнар акага мактаб иккинчи уйидай гап. Вактини ўйдагидан кўра кўйлар мактабда ўтказади. Ҳатто қиш пайтлари мактаб хоналари совук бўлса

ҳам, қалин кийинганча бориб ўтириб олади. Мен жуда яхши биламан, унинг аччиқ тутун хиди ўтириб қолган қалин пальтоси бор. Қиши пайтлари мактабдан қайтишида: "Уга етиб олгунча тўнглаб колмай", — деб, дуқонимга кириб "қиттакина" отвоби кетади. Ўнар акага бозга ҳам дарс берган, шунинг учун "Устоз", — деб хурматини жойга кўйман. Эсимда бор, бизни билимлар белашувига, фан олимпиадаларига олиб борарадилар. Туман марказида яхшигина емакхонага кириб овқатланганларимиз ҳам эсимда колган. Хали ёш бола эдим. Ўйлаб қарасам, олимпиада натижаларига ҳеч қизикмаган эканман. Қизиқиб сўраганимда ҳам, устоз нима дейишши билариди: "Адолатлизик бўлди, палон мактабиниң заучи жиори билан таниш экан..." Аслида, ўзимиз ҳам ёлчишиб ўқимаганимиз тан олиш керак.

Ўнар аканинг ўтириб ҳам жуда ажойиб. Бир куни дўёнингимга келибдишади. Қарслари қанча бўлганини ҳисоблаштириди. Кейин сам тортиниб: "Шу ой пича қистамай туринг", — деди. — Караптинда аканзас ишларини масофадан қўлмаса, бўлмас экан. Шунга бир-чики сўнгган пулларини қўшиб битта ноутбук олгандинлар, чўнгтачи чукуб колди. Ҳали шахарда ўқимеған ўтлимишга ҳам пул жўнатишимиш керак...

— Ҳозир ўқиши бўлгани йўқ-ку, — десам, шошиб жавоб берди: "Онлайн бўлпапти-ку. Қишлоқда интернет шилемаса. Ўглим келмади. Бироз ишлаб ўқишини ҳам ўқимоқчи экди. Шу пайти иш топилармиди..."

— Ҳозир ўқиши бўлгани йўқ-ку, — десам, шошиб жавоб берди: "Онлайн бўлпапти-ку. Қишлоқда интернет шилемаса. Ўглим келмади. Бироз ишлаб ўқишини ҳам ўқимоқчи экди. Шу пайти иш топилармиди..."

Шу янгамга қойил аммо. Чунки биз-

нинг қишлоқларда ўқитувчининг хотини булиши ҳаммага ҳам эмас.

Арель ойининг бошлари эди, шекилли. Ўнар акага жуда асабий қўринди. "Устоз, кайфиятсиз кўринасиз?" — деб ҳол сўради.

— Э, сўрама, ука. Шу вирус ҳам бўшимага бало бўйди-да. Мана онлайн дарслар бошланди. Энди қулогим тинчимагни. Муаллимлар "Буна қандай қилман?", "Чун қандай қилман?", "Анавини нима килиш керак?" — деб сўрагани-сўраган. Ҳайронман-ай буларга, ҳеч йигирма биринчи асрда яшаётган одамга ўхшамади. Ёмонлаш, орксасдан галириш, демагин-ку, одам дегани ҳам шунчалик гағла бўладими? Мен уларнинг саволларига жавоб беришдан ҳеч эринмайман. Лекин шундай бир оддий нарсаларни ҳам сўрайверади булар. Нега ўзларнинг миасини ишлаттиси келмайди-я?

Ўнар аканинг ўтириб ҳам жуда ажойиб. Бир куни дўёнингимга келибдишади. Қарслари қанча бўлганини ҳисоблаштириди. Кейин сам тортиниб: "Шу ой пича қистамай туринг", — деди. — Караптинда аканзас ишларини масофадан қўлмаса, бўлмас экан. Шунга бир-чики сўнгган пулларини қўшиб битта ноутбук олгандинлар, чўнгтачи чукуб колди. Ҳали шахарда ўқимеған ўтлимишга ҳам пул жўнатишимиш керак...

— Ҳозир ўқиши бўлгани йўқ-ку, — десам, шошиб жавоб берди: "Онлайн бўлпапти-ку. Қишлоқда интернет шилемаса. Ўглим келмади. Бироз ишлаб ўқишини ҳам ўқимоқчи экди. Шу пайти иш топилармиди..."

— Ҳозир ўқиши бўлгани йўқ-ку, — десам, шошиб жавоб берди: "Онлайн бўлпапти-ку. Қишлоқда интернет шилемаса. Ўглим келмади. Бироз ишлаб ўқишини ҳам ўқимоқчи экди. Шу пайти иш топилармиди..."

Шу янгамга қойил аммо. Чунки биз-

ёшлар эса қандай қиilib бўлмасин бу қишлоқка қайтаслик учун тиришишади. Уларга нима ҳам бор бу Чеккабурчак қишлоғиди? Ўйлайверсанг, ўй кўп. Гапираверсанг, гап кўп. Лекин нима наф бор?"

Узр хуллас, эсимда, ўшанда 30 сентябрь эди, Ўнар акани кўриб қолдим. Таксидан тушди. Қўринишидан кайфияти кўтарни эди. Иккى юзи бироз қизарган. Бир кўлида рамакали портретга ўхшаш нарсани маҳкам ушлаб олган. Иккинчи кўлида пакетда яна нимадир бор эди.

— Ассалому алайкум, устоз. Келаётган байрамлар билан. Қани, бирор тадбирдан кайтасизми? — дедим. Ўнар акага — хурсанд, келиб мен билан кўришди.

— РайОНОдан кайтаямсан. Тадбир бўлганди. Зўр бўлди!

— Охло, зўр-ку, устоз. Кўлингизда гилар совгами?

— Ха, шу тадбирда бериши. Мана фахрий ёрлик. Бу пакетдаги эса сув кайнаттиц — тифафути.

— Кўулук, устоз, кўулук.

— Рахмат, рахмат. Мана энди кўрасан, ўқитувчининг обрёси ошади. Бизнинг мактаб ҳам обод бўлади. Болаларимиз яхши ўқиди энди. Қўрасан, зўр бўлуди, Ҳудо хоҳлашади. Президент ҳаммасини биларкан. Ҳаммасин очик-ойдин айтиб ташлади. Йишириб нима қилди, деди, ўқитувчининг эътибор каратилмади, деди. Уларнинг хўжайнилари кўпайиб кетган эди, деди. Яни Ўзбекистоннинг остоноси мактабдан бошланади, деди. Энди зўр бўлуди, кўрасан. Ҳа, зўр бўлади.

Ҳажондан бўлса керак, Ўнар акага "зўр бўлади"дан нарига ўтломасди. У жўшиб-жўшиб гапиракан, кўзларида чиқишига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мактус сўнг ўқитувчуси, татом бўлган, рости. Мен, масалан, қишлоғимиздан чет тилига қизиқадиган бола чиқишига ишонолмайман. Яна бир неча ўқитувчилар нафакаға чиқиши арафасида. Кимё ўқитувчуси умуман ўйк. Якин ўйларда ҳам бўлмаган. Информатика фанидан физика ўқитувчуси дарс беради. Бошланч таълим ўқитувчиларининг ҳаммаси ўрта мак

УМР ИБРАТИ

Камина ёзуучилкка даъвогар, анча-мунча нарсаларни баҳоли қудрат қоралаб ташлаган, яъни сўзга яқинлиги бор. Кўплар айтмоқчи, қаламкаш бўлсам-да, устозлар ёки ҳамкаслар ҳақида бирон нарса ёзиша тўғри келса, қармоққа нимадан хўрак солса балиқ яхши илинишини билмаган ҳаваскор овчидай мулзам қоламан. Аммо қўлимда қармогум – қаламим, албатта, бўлади. Буғун яхши бир инсон ҳақида иккى оғиз сўз айтишга журъат этдим.

ЯХШИ ОДАМ ВА ОЛИМ

— Йўлдошхон ака ҳақиқий олим, чин маънодаги зиёли, — дейди таникли адабиётшунос олим, филология фанлари доктори Дилмурад Куронов. — У киши сурату сийрати бир, ўз сўзида сабит одам.

Қачон Йўлдошхон акага рўпера кепсан унинг атрофида нур жилва қиласатандай, қалбимда хузурбахш илқиги пайдо бўлгандек туюлаверади. Бу беъзиз эмас, албатта. Чунки у кишидан ҳамиша яхшилик ва меҳр эпкинлари уфуриб туради: мулоим овоз, истарали чехра, кишини ўзига чорловчи ўтирири нигоҳ

хар қандай инсонни дўсти-қадринга айлантира олади.

Олимнинг наинки ёшитган, баъзи таҳлили мақолалари ўқиган бўлсам-да, ўзи билен бирор марта учрашиб гаплашмагандим. 2005 йил "Шарқ" нашириёти матбаба ақциядорлик компанияси Баш таҳририга томонидан "Эркаги бор уй" номи билан ҳижоя ва киссалардан иборат китобим нашр этилди. Кўп ўтмай матбуотда "Эркаги бор уйнинг фазилатлари" сарлавҳаси остида каттагина мақола ёълон килинди (кейинчалик китобига ҳам киритилди). Унда бир қанча

хикояларим атрофлича таҳлил этилиб, умуман, тўпламга ижобий баҳо берилган эди. Энг қувонварниси, муаллиф (яъни камина) ўз битиларида турли дечталларни ҳаракати келтириши ва улар ҳудди образлар каби асар ривожига хизмат қилишининг ёзувчининг мақсад-муддасини англаб, некбин нигоҳи илилаб, тушуниш этианди. Сени тушунсалар шунинг ўзи ойли баҳт-ку ахир!

Мазур туттайсиз, юкоридаги гаплар билан ўзимни мақтасида ишларни ўтириши. Унда бир қанча

олимнинг ўзи танимаган, ўзига нисбатан анча ёш ижодкорининг китобини ўқиши, у ҳақида таҳлили мақола ўзиши, давримизда, айниска, сўнги йилларда ҳар холда камёб ҳодиса.

Бу баргиен, самимий инсон Фаргонга давлат университети профессори, филология фанлари доктори Йўлдошхон Соликинов бўлади.

Кейинрок Йўлдошхон ака билан танишдик, ҳамсубат бўлганд, ҳозир аминиман, дўсту бирордлашдик. Йиллар оша у киши чиндан ҳам инсоннинг қадр-кимматини биладиган, ўз ишининг устаси, шунингдек, фаол ва ҳозиржавоб, бир ўз билан айтганда, дилбар шахс ахади-такидий мақолалар, рисолалар, 500га ёки илмий мақолалари чот этилган.

Йўлдошхон Соликинов миллий адабиётимизнинг забардаст устунлари бўлмиш Умарали Норматов, Эркин Воходов, Анвар Обиджон ва бошча комил зотлар туғилиб, вояга етган гўзал Фарғонанинг Риштон туманинаги Булоқбоши қишлоғига 1940 йилнинг 11 июнида таваллуд топган. 1957 йилда ўнинчи синфи тамомлагача, уч йил жамоа ҳужалигда табебига, курувчи, почтальон бўлиб меҳнат килди. 1960 йилда Фарғонга давлат педагогика институтининг раҳбарлигида тарих-филология факультетига ўзишига кириб, уни имтиёзли диплом билан якупнайди.

Тўртчи курсда ўйқиётганда "Ўзбекистон маданияти" (хозирги "Ўзбекистон адабиёти ва санъати") газетасида инглиз адабаси Этель Лилиян Войничининг Мирзакалон Исмоилий томонидан таржими қилинган машҳур "Сўна" романи ҳақида биринчи илмий мақоласи ёълон қилинди. У адабий жамоатчилик томонидан кизғин кутиб олинди. Ва ўш адабиётшунос кўпчиликнинг ётиборига тушуди.

Соликинов 1968 йилдан бўён ФарДУ (собиқ педагогика институтида) фаолият юритиб келади. Атоқли олим Салоҳиддин Мамажонов раҳбарлигига илмий исха киришиб, 1974 йилда ўтган асрнинг 20-30-йиллари матери-

аллари асосида "Ўзбек насрода автор нутқининг шаклланиси ва ўзувчининг шахсий услуги" мавзусида номзодлик диссертациясини ёқлайди. 2003 йилда эса "XX асрнинг 80-90- йиллари ўзбек насрода бадий нутқ поэтикази" мавзусида салмоқли илмий иш ёзиб, фан доктори деган шарафли номга сазовор будди. Ҳозирги кунда профессор И.Соликинов ўзбек адабиётшунослигига бадий нутқ муммомлари бўйича мамлакатимиздаги саноқни мутахассислардан бири хисобланади. Шу пайтагча унинг 20дан ортиқ китоблари (шунданд 3та монография, 5та ўкув ва услубий кўлланмалар, адабий-такидий мақолалар, рисолалар), 500га ёки илмий мақолалари чот этилган.

Домла 25 йилдан ортиқ кафедра мудирилиги лавозимида ишлади. Бу йиллар ичидаги турли ибратли ташкилий ишларни амалга ошириш билан бирга, кўплаб шогирдларни тарбияб, илим ономсона ҳуҷумга ичирма килди. Ҳозирги кунда устознинг раҳбарлиги остида илмий ишларни киришаверган мъякул. Шу билан бирга, бу олим айрим адабиётшунос ёки танқидчиларга ўхшаб "одамига қараб мумомла қилмайди". Яъни керакли муаллифни мақтаб, мундайргони ўзининг "адолат гаврони" билан ўтишади. Мутолаа қарбига ҳам асарларига домла холис ва самимий баҳо беради.

Энди домланинг садоқатли шоғирдларидан бирни, филология фанлари бўйича фалсафа доктори Абдуваҳоб Қаюмовнинг гапларига қўлук тутласа:

— Устоз бағоят сермулоҳаза ва меҳрибон, оққунгил одам. Бирон инсон, борингки, икодкор ҳақида салбий фикр билдиригани, ёмон гап айтганини мутлако ёзитмагманан. Ҳамиша ўшларга кўмак бериш харакатида юради. Яна бир фазилати, нюхоятда назари тўқ ва пархезкор инсон. Буёги ўзбекчилик, илмий иш ташвишлари баҳона уйига бир нима, ҳатто тўртта нон кўтираб борсам, ранжигандек танбех берарди. Шогирдининг кўлига қараб турадиган илмий

раҳбарлар ҳақида ёзитганимда шундай устозим борлигидан фархонлар кетаман.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Домла 25 йилдан ортиқ кафедра мудирилиги лавозимида ишлади. Бу йиллар ичидаги турли ибратли ташкилий ишларни амалга ошириш билан бирга, кўплаб шогирдларни тарбияб, илим ономсона ҳуҷумга ичирма килди. Ҳозирги кунда устознинг раҳбарлиги остида илмий ишларни киришаверган мъякул. Шу билан бирга, бу олим айрим адабиётшунос ёки танқидчиларга ўхшаб "одамига қараб мумомла қилмайди". Яъни керакли муаллифни мақтаб, мундайргони ўзининг "адолат гаврони" билан ўтишади. Мутолаа қарбига ҳам асарларига домла холис ва самимий баҳо беради.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса, албатта ўйқиди.

Йўлдошхон ака ҳар йили бир неча бор Тошкентта келади. Барча адабий ва илмий нашрларни таҳририяларига бориб, янги ёзган ижод махсулларини топшириб кетади. Уларнинг мавзулари ранг-баранг ва шунингдек, долзарб бўлади. Шу мъянида у киши бағоят сермаҳсул, ёзларни килинганни асарларига, уларнинг муаллифлари хоҳ таники, хоҳ бошловчи бўлсин, ёзтиборига тушса

ОЙДИН БУЛОК ГУЛИ ИФОРИ

1
Эсимда, 2015-йилнинг кишига хуш ёқувчи салқин шабадали кузаги эди. Да-рахтларнинг япроқлари юлиб олинини, гўёки ўрнига тилло қозоча ёпиштириб кўйилгандек. Тошкент кузи бошқача-да! Қандайдир “маданий”, сипо... Хуллас, ўн беш кунлик “айролик”дан сўнг юртим Деновга қайтиш ишик ҳаяжонида эдим. Юрагим худди типирчиларди.

Кечагина роҳатбахш тафти кўп дамларга етгидек мулокот киглан бўлса-да ажойиб дўстим Ўзбекистон халқ ёзувчиси Мухаммад Али рақамларини тердим:

— Муҳаммаджон, яна бир бор хайрлашни ниятида сизга кўнгироқ қиласяпман. Сурхоннинг сайроки булбулларидан бири — шоир Теша Сайдалиев айтганларидек, “Бир ширин, бир ху-

зурбаш куч — юрт соғинчи ўзига ло-влатиб тортаяпти”.

Гўшақдан қадрдан овоз эши-тида:

— Шоҳ Бобурга чиндан қойил қолиш керак. Унга бир умр Ватандан айро яшаш осон бўлмаган. Сиз бўлсангиш ун беш кунга чидомлабиз. Лекин ўзим сизга кўнгироқ киммоқчи бўлиб турувдим. Кечи субҳат билан чалиб, бир нарсани айтиш ёдимдан кўтарилибди. Узр, яна бир кунга, атиг бир кунгина отнинг жиловини тортиб, оёхни узангидан олсангиз. Бугун соат иккода Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида Минхажиддин Мирзонинг “Висол хабари” шеърий китобининг тақдимоти бўлади. Бу ўнинг катнашсанги зўр бўларди. Бир шавқингиз келип кетса, сўзга чиқсангиз хам ажаб эмас...

Нафис маҳқисларни рад этиб бўлудими ахир? Зотан, шеър тўғрисидаги субҳат, шоирнинг руҳий оламига ўюнтириладиган сафар шукухи йилларига татдиди. Сурхон воҳасидан келип, бу турдаги машваратларда га-

пириш эса ҳар кимга насиб этавер-майди.

2

Минхажиддин Мирзо... Ҳаёлим буржларида ёқимли баҳор шабадаси кезаётгандек бўлди. Негадир у кўйлам тўғрисида образларига эрк бебиб ёзди. Менимча, фаслар ман-зарасини яратишида Минхажиддиндек моҳорли кўрсатётган оз. У — бироз рассом, бироз мусиқа устаси кабидир. Ва кўп-кўп шоир.

Кўз олдимда шоир биродаримнинг жилмайян киёфаси сувратланди. Такиф кўнглими чог аллади.

Такимотда одам кўп йигилди. Айтланидек, каминага ҳам сўз берилиди. Бу хурмат индалоши Мухаммад Алидан чиқиншини дарҳол англашим. Шу ҳаяжон оғушида китобга кирилтиган бакувват шеърлардан бини ифодали алгозда ўқиди.

Қарсақлар, олишлар остида жойимга қайтиб ўтираётган паллам зал гўёки ўрнидан кўзгаётгандек бўлди. Карасам, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов кириб келайтибди! Илкис хайлнимдан: “Бу иззат-хурмат, адоксиз меҳр чиройли, сермаъно шеърлар ша-рафига шаклланмоқда”, қабилидаги фикр “ялт” этиб ўтиб кетди.

кетгани меҳру муруватнинг тимсоли бўлиб қолди.

3

У шоигиди хусусида шундай деб ёзган: “Минхажиддин Мирзо шеърларида она юрт, учмас иймон каби мукаддас тушунчалар foят юксак да-раҳада шарафланади. Қадим Андижонда, Бобур ва Чўлпондек зотларни ётиширган заминда туғилиб ўстан шоиримиз соҳа тарихий, соҳа замона-вий мавзуда ёзмасин, унинг нутқати назари яққол кўзга ташапланти туради” (Абдулла Орипов. “Шеъриятимизнинг яна бир миёзси”).

Ингирманчи асрнинг охирларида миллий шеъриятимиз шу қадар юксакликлар кўтарилиди, ўзгача “нутқат назар”га эга бўлишинг ўзи мураккаблик касб эта бошлади. Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Рауф Парфи, Омон Матжон, Шавкат Рахмон, Усмон Азим, Ҳуршид Даврон, Муҳаммад Юсуф... Бу сирчи (Р.Парфи) ибораси/ларнинг ҳар бири рангни дуне!

Уларнинг аксарияти Шеър нима қабилидаги савонга бетакор жавоб топгандар. Минхажиддин Мирзо “вари-анти” шундок:

Шеър ўзи нимадир, ишқий калима,
Ойёнин булоқ гули—шаффо бир туғу?

Е кўнгел йигиси, шур гаҳарни,

Ё хайрат, ё ҳасрат, энг ширин қайгу?

Қаранг-а, қандай чиройли таъриф.
“Ойдин булоқ гули — шаффо бир туғу” мисрасининг ўзи идрокка билур шульга янгиг мурхланиб қолади.

Менинг назидимда, М.Мирзо поэти ти-лида айни бир вақтда Чўптон ва Ҳамид Олимжон лирикасига яқинлик бор. Замондошимиз ҳам устозлари каби Оқ ранг ошуфтаси. Шоир “Киши эртаги” сарлавҳали шеърида жилва-ланётан кумуш шуълаларни кўнгил ойнасига кўчираильик:

Олоп, ҳарир эди борлигине,
Ойдин эдине — тўплин ой эдине.
Қўзларимдан қочирганимда
Хаёлпимга сен кириб келдине.

Олоп-оплок орзуларимга
Қиё бокмак кулан чечаем.
Сендан айро тушгандан бўён,
Қўлдуларга айтгум эртагим...

Шеър якинida: “Деразага боқканча саҳар, Бир тўп гулни кўриб йўлдади...”, дейиши. Бу Гўзаплик кўзғаган йиги! Гўзаплик завқу шуҳуни жуширига билур кўз ёшшарга майдон ясадб “беради ҳам. Зотан, Минхажиддин Мирзонинг ўзи қойилмақом тарзда таърифларидек...

У — мўжда — етти қат омондан ошиб,
Ҳақдин келаётган мунир наබодир...

М.Мирзо “Тафаккур” нашриётида чоп этилган сайлонама китобига “Гуллаш пайти кеди, боғларим” деганном

танлабди. Чиндан ҳам, у айни “гуллаш” даврида.

Шоиримизнинг “Қизғалдоқлар, йиғ-ламан, кулинг”, “Булбул кўшиғи”, “Кутиш”, “Түғилиши”, “Яралдим сен учун”, “Эй, гул”, “Баҳор бўлиб кел...”, “Ҳамид Олимжон газалига мухаммас”, “Кўнглимда йиглаган малаклар...”, “Баҳор соғинчи” каби ўнлаб шеърларидан ой-дин булоқ туғри ифори аниқб турбиди. Бу шеърларни астойдил ўқиб, руҳан уқиб, кўнглиларни салқинларни юзинида юзиктаб юзинида шоирнинг турдиган тушунасиб, деб ўйлайтиб.

М.Мирзонинг ижоди йўли, шахси-яти, дунёқараши хусусида ибратли фикр-муҳоҳазалар билдирилган. Ху-сусан, миллий шеъриятимизда но-анъавиий усулни воказилка кўчириган, дарвеш табиати адиб, Ўзбекистон шоирни Рауф Парфи замондо-шизимизнинг “Кайғу гули” номли дос-тони ҳакида кўйидаги таассуротла-рини айтган эди:

“Тарихимиз бекёс рангин гўзап-ликларга тўйла, уни бадий иникошоғ этмак, бадий ифодаламак ёзувчи-ларимиз, шоирларимиз, мусави-шаримизнинг ишидир. Умидли шоир Минхажиддин Мирзонинг “Кайғу гули” асари руҳоний тархимизга бир на-зар, уни сўз билан ифодалашга ин-тишишинг бир меваасидор. Бобо-раҳим Машрабдек улуг шоир, му-раккаб шахс руҳиятини англапшага интилиши, сатрлардаги тоза сами-мият ва машрабона түгён шеърия-тимизга яна бир дўлбар шоир кириб келаеттанидан дарак беради”.

Нозиктаб шоир булиси аносида М.Мирзо маъсултилияв лавозимларда фаoliyat кўрсатди ва аӯзатмоқда. Арбоб шоирнинг ана ўшбаги фоилият кирралар тўғрисида Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган мада-ният ходими Мухтарама Улурова шундай деб ёзди:

“Минхажиддин вазиятга, одам-ларга қараб мумаласини, иш ус-лубини ўзгаётгирмайди. Бу, аввало, унда меҳнат-машакатсиз келайди-ган манфаатга умидоворлик тўғуси ўқлигидан, қолаверса, у қандай бўл-масин, ҳаммада бирдек яхши кўри-ниши эмас, балки ҳар қандай вази-ядда эътиқоди, вижданинг юзига чи-тик ва холос қараб, давлатимиз ҳамда инсонийлик конун-қоидаларига тўғри келадиган фикрни айтшиша одалтланган.

Типу забонимга сехру кубрат бер,
Дилимга шеър оптиқ мунис журъат бер.
Қўлдулар сафида этма хижолат,
Қўлдуздан нур беру соҳир журъат бер!”

Шунингдек, М.Улурова шоирнинг мағтилкор шахсиятини таърифларига: “Минхажиддин Мирзони эслашине ўзида кўнгилга ёртулак, иссанки юе-ради. Ва ҳар гал дилимдан: “Аллоҳ кимга ўтғар фарзанд берса, шу йи-гита ўхшаси”, дебан тилак ўтади”.

МУТОЛАА

Кизиқ жиҳат шундаки, ҳар хил услубда асар яратган ижодкорлар М.Мирзо ижод йўлига муштарақ ҳай-риҳоҳли ила қарайдилар. таникли ёзувчи Исаҳон Султон нуқти назари ҳам теран мантиқа эга:

“Ҳар бир шоирнинг ижодида ўзи юксак деб билган қадриятлар таран-нуми ётади. Шоир йўқу, Ватани, она юрти, ҳалқи ҳақида шеър битмаган бўлсин. Минхажиддин Мирзо ҳам бу-тун ижоди чираж ягона ўзи чизиги бўлиб ўтиб келган мана ша мавзу инсон ха-ётининг энг ардоқли, энг мўтабар та-мойилларидан бирга эканлиги ҳаки-даги тўхтамга келади, хуласалари то-бора рангнилашиб, самимиллашиб, теранлашиб боради:

Ватан, номинг шивирлаб,
танаға ёғуб юсам,
Юзинга юзим боссам,
боссалар қалб тирагим.
Отамга тоқимат
кўрба бўлган ўзинесан,
Онамга болиши бўлган, сен,
мўтабар тупрогим!

Шоирлар хиссий дунёларни яра-тадилар, дейдилар. У ҳислар дунё-сига ошуфта калб манзараларини кўра опасиз. Истеъодод кўз ташлаган, диккат қаратган воқеа-ходисаларга сиз ҳам диккат қаратасиз. Уларга жой-ланган маънолар билан ошно бўла-сиз.

Мен мазкур битикларни ўқиб, адиб дустим Муҳаммад Алининг нега эл-дошидан фахрлангани, Абдулла Ориповнинг шоигидига ташаккур билдири-гани сабабларини англадим. Шоир Сўзда ва Амалда ўзида эзгулини маёд билса, демаки, у эл-улус ора-сида этибор топади, мартабаларга лойик кўрилавади.

Тоштемир ТУРДИЕВ,
Ўзбекистон Республикасида
хизмат кўрсатган маданият
ходими.

Манипаиди ҷулаф мени сенингиз

Севсан...

Севсанг... жонинг арzon бўлар ишиқиндан, Руҳингдарайонлар унгар ашиқиндан. Ҳайрон синаб томлас саботу сабринг, Дўстинг бўлиб кетар аламинг... жабрине.

Кун сари ловуллаб борар чўғсан сен, Жоҳил, жафокорлар ичра ўйқсан, сен. Қўёшим, ой бирдай узатиб кафтин, Тиланиб оларлар юрагинг тафтин.

Кўз қорангни ватан қилган дийдорни, “Чорла” деб кўйимайсан шўйлик баҳорни. Ёлғони ўй олам топади сени, Тушунасан гиёҳ, гуллар сасини.

Аридан ҳавас ёғар майдалаб... секин, Юксалганинг билмай ийғалайсан, лекин. Севсанг... севсанг...

Ифор қани, гулзор қани сенингиз, Танимайди гуллар мени сенингиз.

Лолазорлар ловуллаши на даркор, Ёндирилмас гар гулхани сенингиз.

Ошиқман деб гул тутган кўн, во дариг, Ёр дёёлмам ҳеч биттани сенингиз.

Гаҳи армон, гаҳи соғинч чулғагай, Умримдаги ҳар лаҳзани сенингиз.

О-ю оғтоб илинса-да шиғо нур, Тузатомас мен хастани сенингиз.

Юзлашганда ёраб, юпач туттолмас, На Андикон, на Тошкани сенингиз.

Сенга-ку бахт тилагайман, ва лекин, Баҳти кулмас Замирани сенингиз.

Иккор

Энди менинг туним бедор сени ўйлаб, Кундузларим кашф этар сен севган гулни. Чарчамасман ойми, фасл ва ё йиллаб, Топгунимча хуэзуринга борар ўйлни.

Вақиғи кимни кимни юзига ўтади, Ҳар кимни кимни юзига ўтади.

Дунёнинг бир ками менда кўринди, Қўз-қўзимни топган мунгда кўринди.

Мұхаббатнинг қадри тўқилган кунлар, Сўз топмай тўлиқкан гунда кўринди.

Ифорлар гулники, зорлар дилники, Ёлғонларнинг чўғи чинда кўринди.

